

D ů v o d y:

Soud odvolací posoudil věc po stránce právní bezvadně. Dlužno sice přisvědčiti dovolateli, že sporná směnka nabyla tím, že byla indosována po uplynutí lhůty protestní (čl. 16 druhý odstavec směn ř.), povahy směnky na viděnou a že podle obdoby čl. 31 směn. ř. měla býti do dvou roků presentována ku placení a po případě protestována. Nestalo-li se tak, pozbyla žalobkyně ovšem směnečného nároku proti vydateli směnky, avšak nikoliv proti žalovanému jako příjemci směnky. Jak již soud odvolací správně vystihl, není podle čl. 44 směn. ř. k zachování směnečného práva proti přijateli ani presentace ani protestu zapotřebí, vyjmouc směnku domicilovanou, o kterou však zde nejde. Pokud se týče otázky promlčení sporné směnky, nelze ovšem na ni hleděti tak, jako kdyby vůbec nebyla obsahovala dobu splatnosti. Směnka byla původně splatná dne 31. března 1923 a od tohoto dne běží tříletá lhůta promlčecí čl. 77 směn. ř., tudíž do 30. března 1926. Poněvadž žaloba byla podána dne 19. prosince 1925, nezanikl směnečný závazek žalovaného. Komentář Staub-Stranz, jehož se žalovaný dovolává, vyslovuje ovšem názor, že směnku, indosovanou po uplynutí lhůty protestní, třeba podle obdoby čl. 31 směn. ř. do dvou roků presentovati ku placení, nijak však nevyslovuje názor, že by jinak majitel směnky pozbyl směnečného práva také proti přijateli (sr. cit. komentář čl. 20 pozn. 9 a čl. 31 pozn. 5).

Čís. 6756.

Šem 908 obč. zák. dáno sice straně, jež neměla viny na splnění smlouvy, právo podržeti si závdavek, nikoliv však i právo, podržeti si splacenou část kupní ceny.

Odpadl-li právní důvod, podržeti věci, jež byly dány jako pravý dluh, může je od příjemce požadovati zpět ten, kdo je dal (§ 1435 obč. zák.), při čemž nezáleží na tom, zda je dal na vlastní či na cizí skutečný dluh.

(Rozh. ze dne 1. února 1927, Rv I 1087/26.)

Žalobce koupil společně se svou manželkou od žalovaného nemovitost a zaplatil ze svého ihned 1.000 Kč jako závdavek a 16.000 Kč jako splátku na kupní cenu. Ke splnění smlouvy nedošlo a žalobou, o níž tu jde, vymáhal žalobce vlastním jménem na žalovaném zaplacení dvojnásobného závdavku a vrácení splátky na kupní cenu. Žalovaný namítl nedostatek žalobcova oprávnění ku sporu, ježto nemovitost koupili oba manželé, a dále, že ze smlouvy sešlo zaviněním žalobcovým. *Procesní soud prvního stádu* zamítl žalobu ohledně zaplacení dvojnásobného závdavku, vyhověl jí však, pokud se domáhala vrácení splátky na kupní cenu. K odvolání žalovaného *odvolací soud* napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalovaného.

D ů v o d y:

Při rozboru dovolacího důvodu nesprávného posouzení věci po stránce právní dlužno vycházeti ze skutkových zjištění nižších soudů. V příčině té zjistily nižší soudy, že mezi stranami bylo ujednáno jako závdavek toliko 1.000 Kč, nikoli i dalších 16.000 Kč, tvořících splátku kupní ceny, a schválil odvolací soud co do skutkového podkladu pro aktivní legitimaci k žalobě zjištění soudu procesního, »že platy, které se staly s ohledem na kupní smlouvu, byly plněny žalobcem samým a z jeho prostředků.« Když odvolací soud z tohoto zjištění vyvodil, že žalovaný není oprávněn i částku 16.000 Kč si podržeti, i kdyby žalobce byl snad zavinil, že smlouva nebyla splněna, nelze v tom shledati právní omyl (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), neboť názor ten je v souladu s § 908 obč. zák., jenž straně na nesplnění smlouvy nevinné přiznává sice právo podržeti si závdavek, ale nikoli též právo podržeti si i složené snad částky kupní ceny. Vyvodil-li odvolací soud dále z onoho zjištění, že žalobce sám je oprávněn, žádati nazpět to, co dal, nepochybil, neboť § 1435 obč. zák. praví, že věci, které byly dány jako opravdový dluh, může t e n, k d o j e d a l, nazpět žádati od příjemce, když odpadl právní důvod je podržeti. Zákon nerozlišuje — a nelze proto ani při jeho výkladu rozlišovati — zda ten, kdo je dal, je dal na vlastní či na cizí opravdový dluh, nýbrž přiznává každému, tudíž i osobě nezúčastněné na vzniku dluhu jako smluvní straně, právo žádati nazpět to, co dal, když nastane v zákoně blíže stanovená podmínka. Žaloba podle § 1435 obč. zák. přísluší podle toho toliko tomu, na jehož újmu by příjemce plnění, jež se stalo bezdůvodným, byl obohacen, a to není vždy smluvní strana, která přes svou povinnost nesplnila, nýbrž po případě i onen třetí, který plnil vlastním jménem na vlastní účet za ni. Složil-li tudíž žalobce podle zjištění nižších soudů sporných 16.000 Kč sám a ze svých peněz, je také jen o n legitimován, žádati je nazpět. Když tomu tak, netřeba již dále zkoumati, proč žalobce nepodal žalobu i jménem své manželky, kdo vlastně byl při koupi smluvní stranou a jaké stanovisko kdo zaujal k otázce té v jiném sporu. Připomínka dovolatele, že on není obohacen, protože mu prý vznikla značná škoda ze zrušení kupu vinou žalobcovou, nepřihlíží k tomu, že škoda ta sama o sobě mu nedává nároku na část kupní ceny ze zrušené kupní smlouvy. Část tu drží bezdůvodně. Pokud by mohl svou škodu zaúčtovati na nárok žalobcův, nelze tu řešiti, když žalovaný vzal námitku započtení výslovně zpět. Mýlným je konečně také dovolatelův názor, že žalobce žalobu ani neopřel o důvod § 1435 obč. zák., ze kterého soud jí vyhověl, nýbrž že ji opřel o důvod § 908 obč. zák. Vyvrací jej jednak výslovné znění žaloby, jednak okolnost, že by žalobce, pokládaje i částku 16.000 Kč za závdavek podle § 908 obč. zák., byl důsledně, stejně jak co do skutečného závdavku 1.000 Kč, žaloval na zaplacení dvojnásobné částky 16.000 Kč jako závdavku.

Čís. 6757.

Mezi meziministerským komitétem pro likvidaci lihové komise a československým erárem došlo k jednání zakládajícímu závazek českoslo-